

سوال نمبر : 02

باقی صدیقی دی شاعری وچ پھوٹو پار دی ریتل جیون دی جائی
دکھائی دینی اے۔ کج کھڑے دے حوالے نال بحث کرو۔

جواب

جان پکھان

باقی صدیقی دا شمار نویں پنجابی نظم دے اگھڑویں شاعراں وچ
ہوندا اے۔ اوہناں نے پھوٹیاں پھوٹیاں نظماں وچ وڈیاں
وڈیاں قلاں تے نیت نوے رجحاناں نوں بڑی خوبصورتی دے
نال بیان کیتا اے۔ باقی صدیقی دی شاعری وچ پوٹو پار دی
پینڈو تے شری وسوں دیاں خوبصورت تے من موہیاں
تصویراں نظر آندیاں نیں۔ باقی صدیقی پوٹو پار دی نظم دے
وڈے شاعر نیں اوہناں دی شاعری پوٹو پار دی تہذیب و
ثقافت دی تصویر اے اوہناں دی شاعری وچ
پوٹو پار دی معاشرتی حالات، پوٹو پار دی لوکاں دا
مزاج، معاشرتی رسم و رواج تے خرابیاں دی بڑی خوبصورتی
دے نال عکاسی کیتی گئی اے

کچے گھرے دا ویروا

کچے گھرے باقی صدیقی دا پنجابی نظام دا مجموعہ اے۔

ڈیپٹریمائی واری مجلس شاہ حسین الہیور ولوں 1967 وچ

پنپیا۔ مجموعہ دا تعارف رائے منسوب خان نے "ای دو

قلاں" دے نال نال لکھیا۔ کتاب دے قُل 91 صفحہ نیں،

پچھے باب تے قُل 44 نظام شامل نیں۔

پنجابی ثقافت وچ "کچا گھڑا" ~~سوہنی~~ مہینوال ڈیپٹریمائی

عشق دی علامت اے جر کے علامتی طور تے کچے گھرے تو

مراد انسان دا عارفی وجود اے یعنی کچے گھرے زندگی دی

بے ثباتی دا استعارہ اے۔

باقی صدیقی دی شاعری وچ پوٹھویاری دہتل

باقی صدیقی پوٹھویاری نظم دے وڈے شاعر نیں۔ اوہناں

دیاں نظام پوٹھویاری تہذیب و ثقافت دیاں تصویراں

نیں۔ اوہناں دیاں نظام وچ پوٹھویاری معاشرے دی

عماسی بڑی خوبصورتی نال کیتی گئی اے

۱۔ پوٹھویاری معاشرتی حالات:

باقی مدیقی دیاں نظاماں وچ یوٹھویادی معاشرتی حالات دا
 گھبراہٹ نظر آندا اے۔ اوہناں دیاں نظاماں ایسی حالات
 تے وارداتیں دا بیان شیں جیہناں تال پیرینہ کدی نہ کدی دوچار
 ہوندا اے۔ اوہناں تلخ حقیقتاں توں چپ چاپ برداشت
 کرن توں علاوہ اوہدے محل کوئی چارہ نہیں۔ اپنی نظم وچ
 باقی مدیقی فرماندے شیں۔

بدل آن تے جھوٹ جلیں

چیرے اڈن، صاف کھلن

تھان تک نہ سفل

باری وچ بیٹھاں تھان

"بدل آن" تو مراد معاشرتی تبدیلیاں شیں، "جھوٹ جلیں" توں مراد

اوہ حالات جیہناں وچ کسی وی عزت، محفوظ نہیں۔ "چیرے

اڈن تے صاف کھلن" تو مراد اے کہ معاشرے وچ کسی وی

مرد، عورت، دی عزت، محفوظ نہیں۔ باقی مدیقی بڑے خوبصورت

انداز تال یوٹھویادی معاشرہ بیان کیتا اے۔

2۔ یوٹھویادی لفظاں دا مزاج تے رویے:

باقی مدیقی لفظاں دے مزاج تے رویے دی جتنی بچھان

رکھدے سں۔ اوہناں اپنی نظاماں وچ یوٹھویادی لفظاں دے

مزا آتے روئے دایرہ کر کے دیا اے کے کیوں ظاہر ہے
باطن دے فرق پاؤں بندہ وکھرا وکھرا نظر آندا اے فوٹو میں
میں انسان

منٹے کئی پچھاویں

پتہ کھاواں

دنیا تک

باقی صدیقی دے گہرے معاشرتی شعور دی وہ توں اوہناں
دی شاعری، سچ معاشرتی قدراں دی ٹٹ بھج، انسانیت دی
تذلیل تے منافقت، ورکیاں پراسیاں دی سوینی منظر
کشی مایا اے

سنگ اتی ناکچا دھاگ

قل گتے بنا چھوکی

فروی کسپڑا آکھ

کوڑے ہونے وڈے لوگ

3. یوٹوپائی معاشرے دیاں خرابیاں:

باقی صدیقی اپنے عہد دی معاشرتی پراسیاں توں چٹنی طرہ
طرہ واقف، سچ، دولت، دی غیر مساوی تقسیم، سرقہ دے
غیر ذمہ دارانہ رویے تے رشوت تے سفارش دے نظام
تے تشریر سائے آکھ دے تیں

ہک گئی چلے
اگے نا پہنچے
پچھے نا پہنچے اگے
پر ڈھیری ڈنگی
پر پرزہ ڈھلا
چلے تے سارا پنجرہ چلے
ہک گئی چلے

بڑے خوبصورت تے علامتی انداز وچ اوہناں تہائی ول
جاننے معاشرے دی عکاسی کیتی اے۔

4۔ یوڈیوار وچ منظام، ظالم تے اوہدا انجام باقی صدیقی دی شاعری وچ:

باقی صدیقی نے سانوں کچھ ایسے کرداراں تو وی جانو
کروایا اے جیسرے ہر گلی، محلے شیر، ملک وچ پاٹے
جاننے شے۔ جیہناں دا خیال لے بیونڈا لے کے اے دنیا
اوہناں دے ظلم سہیں لئی بنی لٹ۔ پر ہر عروج نوں زول
اے، باقی صدیقی نے نظم ”داؤود وچ ظالم انسان دا انجام
لکھیا فرماندے شے۔

داؤود یک بد معاش
اچا شعل رکھے
چپے کیڑے لاکے
رٹنا پھرنا فتنہ

بڑے علامتی اداکار باقی صدیقی معاشرے کے ظالم انسان
توں بیان کیے ہیں۔

مظلوم توں بیان کر دیا فرماندے ہیں۔

تک وڈے سارے

اُس نے اگے تنگ

اگے ٹرک نظم وچ اس ظالم دا انجام بیان کر دیا فرماندے
ہیں۔

کسی وچوں فریہ

بھی اُس فی لاش

کی پوٹھوہاری سماج دیان غلط رسمیں :

باقی صدیقی پوٹھوہاری معاشرے خالی تعلق رکھتے ہیں

تے اوہناں دیاں غلط رسمیں (واج توں چٹلی) طرح واقعہ ہی

ہیں۔ پنجاب وچ دی رخصتی اوکھا کم ہے کیوں جے

حدود و مسائل یوں پاہوں متوسط طبقے لئی جیسے دا بندوبست

کرنا اوکھا کم ہے۔ ہر سماج وچ تک (چی) رکھن لئی لوی

قرض لے کے جیسے بناندے ہیں تے ماں بیو دی زندگی

عذاب بیوہ جانی ہے۔ باقی صدیقی لئی نظم وچ دی ہے

جذبات دی عکاسی کر دے اکھڑے ہیں۔

میں اداکارینا نہ امنیر شہ

میں کوئی ڈیسر نہ منگی

ایہہ ریشم کٹے ہوڑی

اسے گوڑے لاسی اگے

تو ان اپنے مقہیں بول نہ

میرے پیو دی لڑی پگ

6. یوٹوہار دی تہذیب و ثقافت دی موت دانوہ

ابنی مٹی، نال سب، نول پیار بیوندا ہے۔ اسی وجہ توں

اپنے مائے، برا علاقے توں دھرتی ماں داد بے دتا گیا ہے۔

باقی مہرقی آکھ رہے نیں کے اوہ لمے عرصے بعد اپنے

نگراں آیا پر اوہ دے حج پھلاں جیساں کچھ وی نہیں سی۔

نہ اوہ پیٹاواں، نہ اوہ گھنٹے دند، نہ نا اور سبج بیلے

فتی کے پنڈ دی شائد، پی مہرگی سی۔ تہذیب و ثقافت

دی مور، اُتے نوہ ویلہو۔

نہ اوہ پیٹاواں نہ اوہ جھوٹے

نہ اوہ گھہرے گھہرے بوٹے

نہ اوہ گوہڑی چالان

اسے نئی مینڈاں گراں

7. یوٹوہار دی لوی گیتاں دارنگاں باقی مہرقی دی شاعری

باقی مدنی، شاعری وچ پوٹھواری، براعلاقائی لوی گیتاں دا
وی جھول، رنگ، صوبہ اب مثلاً اوہناں دی نظم "دو گنا
پیا سوال ڈھولا" نظم دا لہجہ، انداز بیان تے اسلوب، بالکل
لوی، گیتل والا اے۔

✓ دو گنا پیا سوال ڈھولا

چھوڑ نہ دیویں بانہ ڈھولا

دنیا پل پل رنگ وڑائے

دھپ، غماں فی جرّھنی آئے

کر شعلے فی پھال ڈھولا

دگنا پیا سوال ڈھولا

8 باقی مدنی، شاعری وچ آزادی دا عالمگیر تصور :

باقی مدنی نے خاص پوٹھواری انداز تے علامتاں
وچ آزادی دی حقیقت، نون ایسے سوہنے ڈھنگ نل
بیان کیتا اے کہ اوہ عالمگیر تے آفاقی تصور بن کے اجڑیا
اے۔ آزادی جیسے سوہنے تے عالمگیر تصور لئی "خوشبو"
دا استعارہ ورتا اے۔ نادر تے انمول اے کہ بے پناہ مثال
شاعری وچ گھٹ گھٹ ہی مہی اے۔

اچیاں کنڈھاں

ڈی نہ سکن

چلاں فی خوشبو

پوٹھویاری لہجہ تے اسلوب :

باقی مددیتی دا تعلق پوٹھویار دی علاقہ نال
سی۔ ایسے لئی اوہناں اپن علاقائی لہجہ وچ سدھیاں
سادیاں مکیاں نکیاں نظاماں نکھیاں شیں جیسڑیاں
جامعیت دی خوبی نال مل ملامل شیں اوہناں پنجابی دی
گیتاں توں متاثر ہوئے اپناں نظاماں لئی نویں نروں
اسلوب دا انتخاب کیتا جیسڑا پہلاں کسے ہود شاعر
نوں ویکھن توں نہیں ملدا۔ اوہناں دیاں نظاماں
پوٹھویاری تہذیب و ثقافت دیاں جیونیاں جاگیاں
تصویراں شیں۔

مکدی قل :-

مکدی قل ایسے "مچ گھڑے" وچ باقی مددیتی

پوٹھویاری تہذیب و ثقافت تے حالات دی بڑی
جنگی طرح عکاسی کیتی ہے۔ اوہناں دی شاعری وچ
ہر قلم پوٹھویاری رنگ نظر آندا ہے جیسڑا اوہناں
دی اپنے علاقہ نال محبت توں وی ثابت کر دایسے
باقی مددیتی دی شاعری وچ ہر قلم پوٹھویاری دیتل جیون
جامعی دکھائی دیندی ہے ایسے قل غلط نہیں ہے۔

good attempt!!!